

НАСЕЛЕНИЕ КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 ГОДИНА В ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ

Окончателни данни от Преброяване 2021

От 7 септември до 10 октомври 2021 г. се проведе 18-то преброяване на населението и жилищния фонд в България. Правим преброявания на всеки десет години, за да предоставим детайлна картина на населението и условията, при които живее, и макар това да е снимка към определен момент, тя показва как се изменяме през десетилетията между преброяванията.

Брой и прираст на населението в област Кърджали

Населението на област Кърджали към 7 септември 2021 г. е 141 177. Жените са 71 762 (50.8%), а мъжете – 69 415 (49.2%), или на 1000 жени се падат 967 мъже.

В периода между последните две преброявания населението на областта е намаляло с 11631 души, или със 7.6%. Средногодишният темп на намаление на населението през периода 2011 – 2021 г. е 0.8 на година, докато през периода 2001 - 2011 г. е бил 0.7.

В сравнение със средно за страната и по отделни области, намалението на населението в област Кърджали е относително малко. През десетгодишния период между двете преброявания е регистрирано намаление на населението на всички области, като най-голямо е в областите Видин (-25.4%), Смолян (-20.9%) и Добрич (-20.8%). Общо за двадесет области намалението е над средното за страната. Най-малка загуба на население има при областите София (столица) (-1.3%) и София (-6.3%).

Териториално разпределение на населението в област Кърджали

Териториалното разпределение на населението се определя както от неговото естествено движение (раждания и умираания) и външната миграция, така и от вътрешната миграция и промените в административно-териториалното устройство на страната.

Към 7 септември 2021 г. в област Кърджали има 468 населените места. Те са разпределени по общини както следва: Ардино – 52, Джебел - 47, Кирково - 72, Крумовград – 80, Кърджали -118, Момчилград – 49 и Черноочене – 50 населени места.

От всички населени места 5 са градове.

В градовете живеят 59 247 души, или 42% от населението на областта. Населението на градовете е както следва: гр. Ардино – 3 387, гр. Джебел – 3 044, гр. Крумовград – 4 962, областния град Кърджали – 40 659, гр. Момчилград – 7 195.

В периода между двете последни преброявания населението в градовете е намаляло с 4 120 души. Средногодишният темп на намаление е по-висок за гр. Кърджали и гр. Момчилград - съответно 0.7 и 0.8, а за останалите - от порядъка 0.2 – 0.3%.

Населените места в област Кърджали са малки. 98% от тях са с население до 1000 души и в такива населени места живее 53% от населението на областта.

1. Разпределение на населените места в област Кърджали според броя на населението им към 7 септември 2021 година

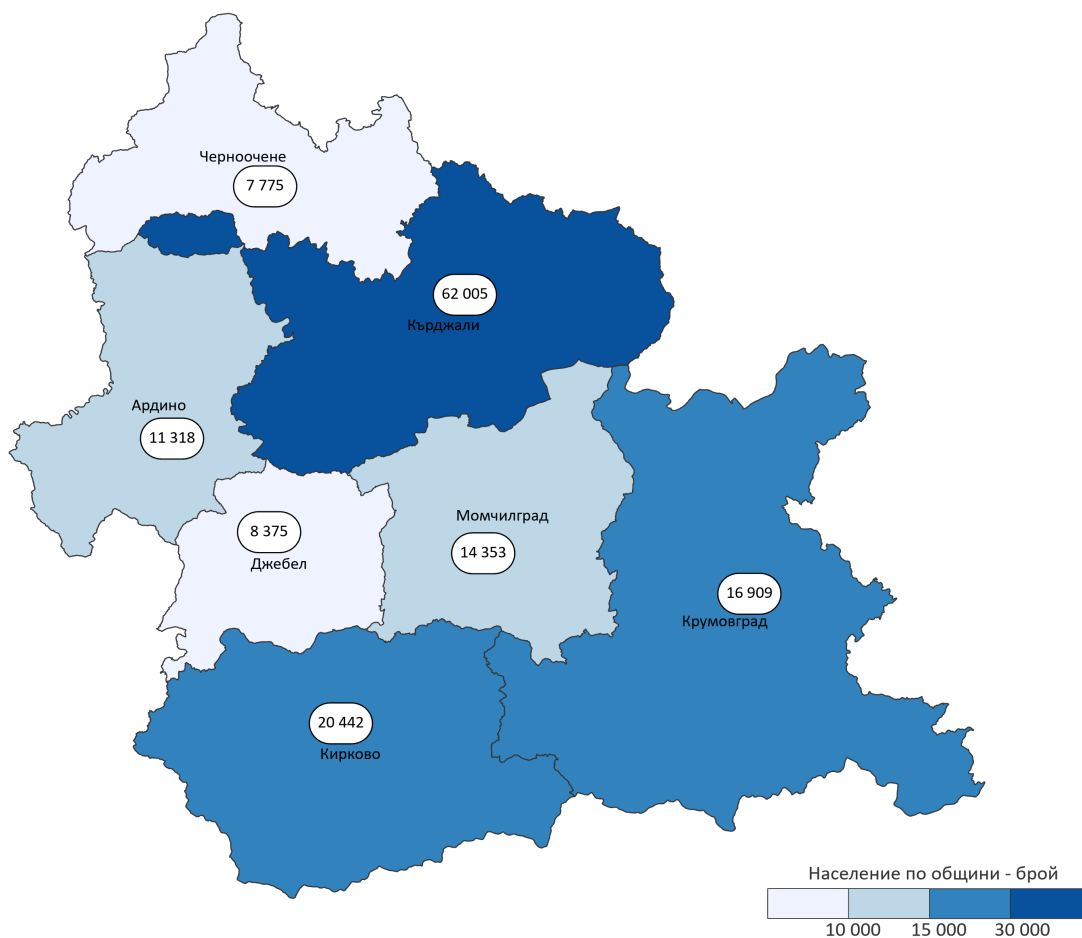
Размер на населеното място	Населени места (брой)	Население (брой)
0	9	0
1 - 199	317	25488
200 - 499	104	30333
500 - 999	29	19564
1000 - 1999	3	4224
2000 - 4999	4	13714
5000 - 9999	1	7195
10000 - 49999	1	40659
Общо	468	141177

Към момента на преброяването без население са 9 села: Аврамово (община Ардино), Нане (община Кирково), Орешари и Сбор (община Крумовград), Звъника и Зорница (община Кърджали), Сярци и Юнаци (община Момчилград), Беснурка (община Черноочене). С население до 10 души са 34 населени места.

Население по общини

В област Кърджали има 7 общини. С най-голям брой население е община Кърджали - 62 005, или 43.9% от населението на областта. Следват я общините Кирково (20 442) и Крумовград (16 909). Най-малка е община Черноочене с население 7 775, или 5.5% от населението на областта.

Фиг. 1. Население на област Кърджали по общини към 7 септември 2021 година

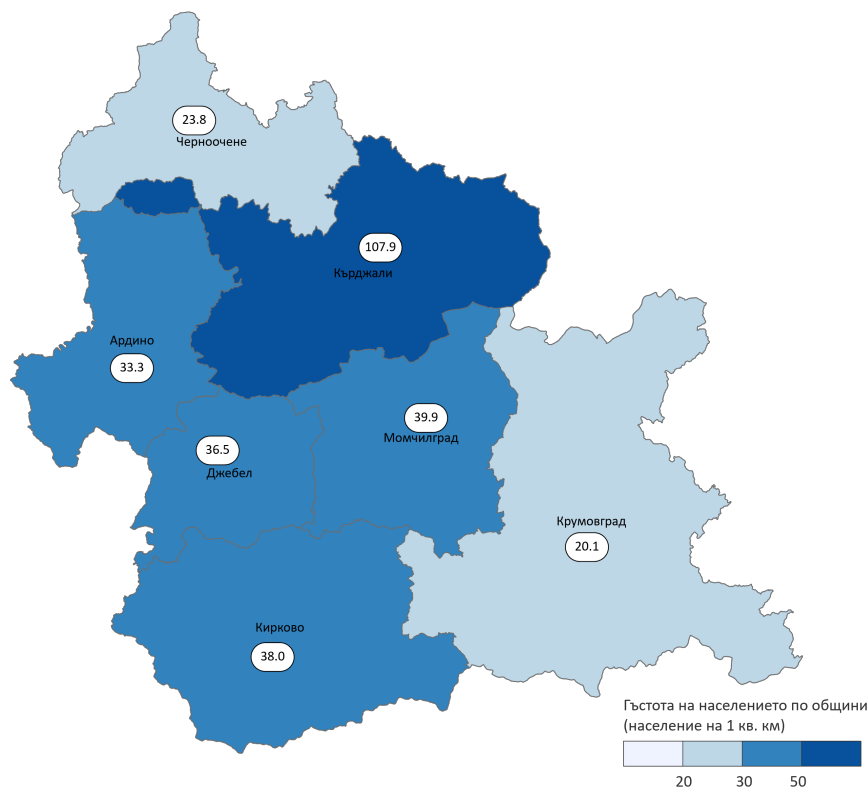
През десетгодишния период между двете преброявания е регистрирано намаление на населението на всички общини, с изключение на община Джебел, където има прираст на населението от 2.5%. Най-голямо е намалението в община Черноочене (-19.1%), следвана от Момчилград (-11,7%) и Кърджали (-8.1%).

2. Прираст на населението в област Кърджали по общини в периода 2011 - 2021 година

Общини	Население към 1.02.2011 (брой)	Население към 7.09.2021 (брой)	Прираст (брой)	Прираст (%)
Общо област Кърджали	152808	141177	-11631	-7.6
Ардино	11572	11318	-254	-2.2
Джебел	8167	8375	208	2.5
Кирково	21916	20442	-1474	-6.7
Крумовград	17823	16909	-914	-5.1
Кърджали	67460	62005	-5455	-8.1
Момчилград	16263	14353	-1910	-11.7
Черноочене	9607	7775	-1832	-19.1

Гъстотата на населението по общини варира от 20.1 души на кв. км. за община Крумовград до 107.9 души в община Кърджали.

Фиг. 2. Гъстота на населението на област Кърджали по общини към 7 септември 2021 година

Структура на населението на област Кърджали по пол и възраст

Продължават да се задълбочават негативните тенденции в изменението на възрастовата структура на населението. Налице е продължаващ процес на демографско остаряване, който се изразява в увеличаване на абсолютния брой и относителния дял на населението на възраст 65 и повече навършени години.

Процесът на застаряване е по-силно изразен сред жените отколкото сред мъжете. Относителният дял на жените на възраст над 65 години е 28.3%, а на мъжете – 22.7%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея - на по-ниската средна продължителност на живота при тях. Броят на мъжете преобладава във възрастите до 60 години. След тази възраст се увеличават броят и относителният дял на жените от общото население на областта.

3. Структура на населението по възрастови групи и пол към 7 септември 2021 година

Възрастови групи (навършени години)	общо (брой)	жени (брой)	мъже (брой)
общо	141177	71762	69415
0 - 4	5388	2613	2775
5 - 9	5778	2779	2999
10 - 14	6456	3133	3323
15 - 19	5953	2930	3023
20 - 24	4963	2461	2502
25 - 29	5901	2961	2940
30 - 34	7478	3641	3837
35 - 39	8429	4113	4316
40 - 44	9937	4769	5168
45 - 49	9504	4472	5032
50 - 54	10432	4975	5457
55 - 59	11797	5845	5952
60 - 64	13042	6729	6313
65 - 69	12720	6799	5921
70 - 74	9369	5135	4234
75 - 79	6601	3797	2804
80 - 84	4506	2752	1754
85 - 89	2198	1350	848
90 - 94	592	427	165
95 - 99	124	74	50
100+	9	7	2

Към 7 септември 2021 г. населението на 65 и повече навършени години е 36 119 души, или 25.6% от населението на област Кърджали. По данни от предходното преброяване населението в тази възрастова група се увеличава с 10 314, а дялът му съответно е бил 16.9%.

Населението във възрастовата група 15 - 64 навършени години е 87 436 души, или 61.9%. Спрямо 2011 се увеличава с 18 341, а дялът му съответно е бил 69.2%.

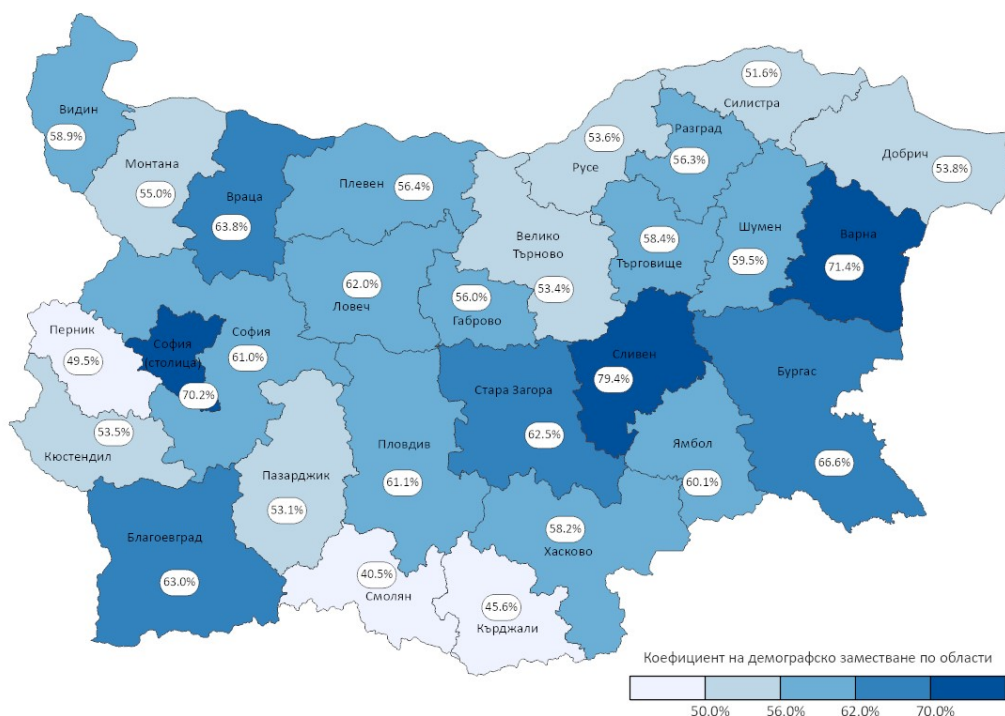
Дялът на най-младото население намалява от 13.9% през 2011 г. на 12.5% от общото население през 2021 г. Абсолютният брой на населението във възрастовата група 0 - 14 намалява от 21 226 през 2011 г. на 17 622 през 2021 г.

Тенденцията на застаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура - под, във и над трудоспособна възраст. Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват както застаряването на населението, така и законодателните промени при определянето на възрастовите граници за пенсиониране¹. За 2021 г. тези граници са от 16 до навършването на 61 години и 8 месеца за жените и 64 години и 4 месеца за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст в област Кърджали към 7 септември 2021 г. е 80 807 души, или 57.2% от населението. Спрямо 2011 г. трудоспособното население намалява със 17 075, или с 6.8%.

Населението над трудоспособна възраст е 41 498 души, или 29.4%, а под трудоспособна възраст – 18 872 души, или 13.4% от населението на област Кърджали.

Фиг. 3 . Коэффициент на демографско заместване по области към 7 септември 2021 година

¹ Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 година).

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира най-добре чрез **коэффициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 - 19 г.) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 г.). **По данни от Преброяване 2021 това съотношение е за страната е 61.** За сравнение през 2011 г. всеки 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, са били замествани от 70 млади хора, а през 2001 г. от 124.

Това отношение е най-благоприятно в областите Сливен (79), Варна (71) и София (столица) (70). В две области коефициентът на демографско заместване е под 50 - Смолян (41) и **Кърджали** (46).

Гражданство

Гражданството се определя като специфична правна връзка между едно лице и неговата държава, придобито по рождение или чрез натурализация, независимо дали това е станало посредством декларация, по избор, брак, или друг начин, в съответствие с националното законодателство.

Към 7 септември 2021 г. 99.6% от населението на област Кърджали е с българско гражданство. С гражданство на държава извън ЕС са 0.3% от жителите на областта.

Страна на раждане

Страната на раждане се определя като мястото, където е обичайното местоживееие на майката към момента на раждане, или, ако не е известно, мястото, където се е извършило раждането.

Към 7 септември 2021 г. 98.0% от лицата, преброени в област Кърджали са родени на територията на България. В страна от ЕС са родини 0.6%, а в друга държава в рамките на ЕС - 1.3% от населението на областта.

Националният статистически институт ще оповестява поетапно резултатите от Преброяване на населението и жилищния фонд през 2021 година. Графикът за публикуване на данните може да намерите – [Календар за публикуване на данните от Преброяване 2021, Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#) Основни данни от преброяването ще бъдат публикувани в Информационна система ИНФОСТАТ, както и ще бъдат предоставяни по заявки на потребители в съответствие със [Списъка на стандартните статистически показатели](#) и [Правилника за предоставяне на статистически продукти и услуги](#).